

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америка ОДИН ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0907 4-0237

— Тел. У. Н. Сосозу: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ОБОРОННА ПРОДУКЦІЯ ЗРОСЛА ВТРОЄ В ДРУГОМУ РОЦІ

Нью Йорк, 6 серпня. — Оборонна продукція, запланована негайно після вибуху Корейської війни, виявляє на початку другого року надсподівано великий розрив. Виробництво зброї, яке в минулому році відставало на 30 відсотків, тепер досягло вершка свого завдання, а недовладності в цивільній продукції теж уже вирівняні. У деяких ділянках оборонна продукція потроїлася, як це показує огляд промислу поданий в цій країні, А. Г. Раскіном у „Нью Йорк Таймсі“. Зокрема потроїлась кількість виробництва уніформ, військових авт, харчів і графічних виробів. Щодо виробництва атомової зброї, то воно досягло бажаного успіху, а подекуди перевищило всі сподівання. Загальні заплановані високі урядовці вказують, що в атомовій

справі Америка випереджує Росію. Саме продукція атомової зброї дає Злученим Державам перевагу на випадок тотального наступу який могла б почати Росія та її сателіти. Максимальне постачання вироблених для оборони предметів, головно зброї, було заплановане на третій або четвертий квартал 1952 р. однак, деякі урядовці думають, що це станеться в першому або другому кварталі 1953 р. Наскільки таке припущення може бути некорисним, це залежатиме від советського пляну агресії. Найточніші дані зібрані розвідкою службою вказують, що Росія не буде готова до такого походу раніше ніж за 18 місяців, або й два роки тобто на кінець 1952 р. або в половині 1953 р.

КАДЕТИ ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ СКАРЖАЮТЬСЯ НА ПОГРОЗИ

Вест Пойнт, у стейті Нью Йорк. — Від минулого четверга військова академія у Вест Пойнті стала осередком зацікавлення цілої нації з уваги на виключення 90 кадетів, які відбувають у цій студії в підготовці до офіцерського звання. Між виключеними кадетами студентами є визначні члени футбольної дружини, яка приготувалася до традиційної осінньої гри з морськими кадетами. Виключення кадетів зриває підготовку футбольні змагання, і це викликає обурення в спортовому світі. Виключення набрало характеру скандалу, коли стало відомим, що управа шкони зробила слідство в справі обману при іспитах, якого допускали деякі кадетів, щоб забезпечити со-

бі добрий успіх, пізніше й офіцерський чин. Щоб не виключати теперішніх кадетів від можливого прийняття їх до війська на підставі правильного побору, а опісля вступу до звичайної офіцерської школи, їхні імена затримані в тайні. Однак, справа порушена вже в Конгресі, а деякі виключені кадети самі виявили свої імена і почали атакувати шкільну владу за вимушення з'ясувати під загрозою. «Офіцери» які переводили слідство, мали грузити кадетам військовим судом за зламання присяги. Присяга, включає в себе обіцянку дотримання „кодексу честі“, який вимагає високого стандарту в поведінці кадетів.

ЗГІНУВ ПРИ ПЕРЕПЛІВАННІ ВОДОПАДУ НІАГАРИ

Ніагара Фоллс, Онт. Канада. — Вільям Ред Гілл згинув у неділю 5 серпня, коли пробував переплисти водоспад Ніагари в гумовій бочці. На березі в американській і канадській боках стояли яких 200,000 осіб, між ними мати й брати, коли 38-літній сміливець о год. 3 пополудні пустився плисти в спеціально придуманій бочці, яка обіймала 14 менших бочок внутрі. Після двох з половиною годин бочка виплила з-під водоспаду, розбита в кілька місцях, а в ній знайдено тільки взуття небіжчика. Вільям обіцяв своєму батькові при його смерті, що буде сторожем на водоспаді. Він був шостою людиною, що пробувала пере-

плисти водоспад. Трьом його попередникам пощастило переплисти, а двоє згинули. Тіла Гілла ще не знайшли.

В НЬО ЙОРКУ ЗМЕНШУЄТЬСЯ ПРИРІСТ НАСЕЛЕННЯ

Нью Йорк. — Перший раз в історії міста Нью Йорк можна перевернути число людей, що прибуває до міста. Це показує статистика за десятиріччя 1940-1950, оголошена Джаном Дж. Бенетом, головною комісією планування. Аналіз, оперта на Федеральній переписі за 1950 р., виявляє, що в 1950 р. населення міста дійшло до 7,900,000 і вказує приріст за останнє десятиріччя — тільки на 445,000 — найменший за останні 60 років. Визід з міста від 1940 до 1950 рр. перевищує прихід на 135,000 осіб, які поселилися або на передмістях або в дальших околицях. Статистика вказує, що впродовж згаданого десятиліття виїхало з міста 750,000 осіб, тобто одна людина на десять, які жили в Нью Йорку в 1940. Ці цифри важливі для комісії планування, бо вони дають підставу до складання плянів для побудови нових шкіл, шпиталів, транспортної інфраструктури та інших передумов життя великого міста.

Спеціальною військовою частиною для О.Н. вирішив створити данський уряд.

ІНФОРМУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА в справах оборонної підготовки. Заступник американського представника в Раді Атлантичного Півночі, Чарльз Спюффорд, (сидить зправа) зголосився в Білому Домі, щоб здати президентові завіт про дальший прогрес Ради в справах організації колективної оборони Заходу. Від нього стоїть Томас Д. Кабот, керівник відділу міжнародної безпеки в державному департаменті.

НОВА БОЛЬШЕВИЦЬКА „СНОВ- ЩИНА“ В УКРАЇНІ

ЧЛЕН ЮГОСЛАВСЬКОГО ПОЛІТБЮРА ПОВІДОМЛЯЄ ПРО НОВУ МАСАКРУ В ЧИТРИХ ПІДСОВЕТСЬКИХ „РЕСПУБЛІКАХ“

Београд, Югославія, 6. серпня. — Відомий лідер югославських комуністів і передовий член югославського Політбюра, Моше Пейде, повідомив вчора, що Москва переводить тепер нову, рівнозначну з народодовиством чистку проти „буржуазного націоналізму“ в Україні і трьох інших підсоветських „республіках“: Казахстані, Узбекистані і Азербайджані. Пейде твердить, що в Казахстані заарештовано і зліквідовано навіть цілий центральний комітет комуністичної партії. Пейде вважає, що це нове масове народодовиство не доконче мусить бути доказом того, що большевики вже цілком втратили глузд, бо божевільні вчинки можуть бути теж наслідком розпачливого положення, в якому, по його думці, опинилася Москва в своїх намаганнях завоювати світ.

Паризь. — Колишній прем'єр Франції, Рене Плевен, дістав від президента Орліа доручення пробити відповідно підготовку для створення нового уряду країни, що не пощастило вже двом його попередникам, Масурові й Пече, а Франція, вже один місяць після інавгурації нової Національної Асамблеї, все ще не має уряду. Плевен зобов'язався пробити відповідно підготовку, узалежнюючи від неї те саме створення уряду. Дотепершні труднощі в цьому напрямку — мають переважно внутрішньо-

СОВЕТСЬКІ ВЧИТЕЛІ НАВ- ЧАЮТЬ НЕНАВИСТІ ДО АМЕРИКИ

Вашингтон. — Видання за місяць травень-червень советського журналу в англійській мові „Навчання Історії“, яке наспіло до столиці, виявляє настрої учителів під Советами при навчанні молоді. Журнал містить статті, в яких советські вчителі, перейняті партійною комуністичною дисципліною, складають правила для навчання інструкторів. Ці інструктори мають „доказати шкільній молоді спеціальної агресивності і загарбницькі наміри американського імперіалізму“.

ДЕМОНСТРАЦІЯ КОМСОМОЛУ В СХІДНОМУ БЕРЛІНІ

Берлін, 6. серпня. — В советському секторі цієї колишньої столиці німецького Райху започатковано вчора під знаком „миру“ серію міжнародних демонстрацій комуністичної молоді, що вже першою дня перемілилися в демонстрацію проти Злучених Держав і західного світу. Демонстрація формально називається світовим фестивалем миру і вона триватиме до 15-го серпня. У вчорашньому поході вулицями міста та опісля в де-

МОЛОДЬ З 63 КРАЇН НА НАРАДАХ

Ітака, у стейті Нью Йорк. — Перша Світова Асамблея Молоді збрала 500 представників молоді з 63 вілних націй до університету Корнелл. На цьому пленумі Асамблея мас обміркувати питання, як могла б молодь допомогти Об'єднанню Націй здійснити загальне признание прав людини в світі. Ці наради почалися саме в той час коли в східній частині міста Берліну збиралася советська молодь для ширення ідеї агресії під маскою миру.

Світова Асамблея Молоді була заснована в Лондоні. Після трирічного підготування по цілому світу молодь з'їхалася тепер в університеті Корнелл на перше загальне зібрання. Її привітали верховні урядовці Злучених Держав, а президент Труман у спеціальному листі закликав молодь „здійснювати засади загальної декларації прав людини в усіх краях“. Керівник університету Корнелл, Дін В. Маллот, звернув увагу на одностайність зібрання молоді в Берліні і в Корнеллі і побажав, щоб двотисячневна Асамблея Молоді довела різницю між цими двома з'їздами.

ФРАНКО ПОТВЕРДЖУЄ УЧАСТЬ ЕСПАНІЇ В ЗАХІДНІЙ ОБОРОНІ

Мадрид, Іспанія. — Ген. Франко, шеф теперішнього еспанського режиму, потвердив вчора в одному інтерв'ю, що Іспанія візьме активну участь в західній обороні на випадок советського нападу, та що вона вислала б свої експедиційні війська, як чекаючи, аж боль-

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ ЩОДО НЕВТРАЛІЗАЦІЇ КАЕСОНГУ

Вибачаються за помилку, яка більше не повториться. — Очікується позитивної відповіді альянтів

Токіо, 6. серпня. — Північно-корейське і комуно-китайське командування в Кореї за підписом своїх головних командантів, проголосило радіовідповідь на обвинувачення альянтів щодо готовності команданта ген. Ріджвея в справі порушення договірної неутралізації міста Каесонг, в якому відбуваються мирові переговори. Комуністи признаються до „помилки“, вибачаються і запевняють, що вона більше не повториться. — Випадок трапився минулої суботи, коли прибув на віддалі 100 ярдів від головної квартири альянтської делегації в Каесонг пройшла компанія комуно-китайських військ, озброєних в рушниці, кулемети і гранати. Негайно після того ген. Ріджвей відкликав свою делегацію та перервав дальші переговори, узалежнюючи їх продовження від задоволення альянтів відповіді і виправдання червоних. На підставі попереднього узгодження, яке наступило теж після перервання переговорів, обі сторони погодилися неутралізувати Каесонг так, щоби в промірі п'ятих миль від міста переговорів не було жадного озброєного воюка, за винятком необхідної для вдержання порядку військової поліції. Комуністи у своїй відповіді, підписаній головними командантами північно-корейських військ і комуно-китайських „добровольців“ та переданій через радіо в Пйонгянґ — 24 години після заляти ген. Ріджвея, признаються і вибачаються за „помилку“, заявляючи, що вона більше не повториться та що безпосередньо відповідальні за неї будуть прикликані до порядку. Червоні команданти закликають ген. Ріджвея, щоби він знову вислав свою делегацію для продовження переговорів в справі перемир'я. З альянтської квартири повідомлено, що ген. Ріджвей „студію“ комуністичну відповідь і загальною очікується, що виправдання червоних буде прийняте і альянтська делегація, яка є наготові в своїй „мировій квартирі“ в Кореї, буде знову вислана на переговори, що вже від тижня опинилися на „мертвій точці“ суперечностей щодо демаркаційної лінії. З альянтського боку пераз потверджено дотеперішнє становище відносно демаркаційної лінії на чепершній фронтній лінії, а не на „безборонній“ 38-мй паралелі, як того домагаються червоні.

Альянти відбивають комуністичні протитати на фронті

Токіо. Комуністичні війська на центрально-східному фронті в Кореї вже другий з ряду днів переходили до запеклих протинаступів, але й дим разом були відбиті, з більшими ігратами для них. Комуністичні протитати почалися минулої суботи на фронтній ділянці, де альянтські війська впродовж минулого тижня здобули цілий ряд стратегічних горбів, посуваючись в напрямку на Кумсонґ. Комуністичні протинаступи почалися теж вчора опівночі, але червона піхота, піддержана артилерією чамарно намагалася вперти альянтську залозу з її нових оборонних позицій. У зв'язку з цими боями у військових колах висловлюється згода про можливість вахроєного на ширшу скалю альянтського наступу на тому секторі фронту, з огляду на його стратегічну важливість, однаково, як для оборони так і для наступу, якщоб мирові переговори в Каесонґ закінчилися неуспіхом. На інших секторах фронту майже не було босового контакту, за винятком кількох припадкових перестрілок між патрулями. Зокрема похваляена акція альянтських патрулів була в районі Коранґпо і на захід від Пйончон. Альянтська авіація концентрувала свою акцію на фронті біля Кумсонґ. Інші з'єднання альянтських бомбардувальників продовжували „опостерігати“ рухи червоних військ в заплілі, бомбардуючи їх зосередження, споруди та шляхи постачання. Альянтська фльота, користаючи з ясної погоди на східному побережжі, продовжувала обстрілювати ворожих портів, зокрема Вонсан.

ПЛЕВЕН ПІДГОТОВЛЯЄ СТВОРЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

Паризь. — Колишній прем'єр Франції, Рене Плевен, дістав від президента Орліа доручення пробити відповідно підготовку для створення нового уряду країни, що не пощастило вже двом його попередникам, Масурові й Пече, а Франція, вже один місяць після інавгурації нової Національної Асамблеї, все ще не має уряду. Плевен зобов'язався пробити відповідно підготовку, узалежнюючи від неї те саме створення уряду. Дотепершні труднощі в цьому напрямку — мають переважно внутрішньо-

АЛЯНТСЬКИЙ ФРОНТ ПІДДЕРЖУЄ СТАНОВИЩЕ КОМАНДУВАННЯ НА ПЕРЕГОВОРАХ

Корея. Спостерігачі стверджують, що альянтські війська на фронті в своїй масі цілком підтримують рішуче становище альянтського командування на переговорах в справі перемир'я, зокрема останні рішення ген. Ріджвея щодо перервання дальших переговорів внаслідок порушення червоними договірної неутралізації міста Каесонґ, в якому відбуваються перего-

В СЕРЕДУ ПОЧНУТЬСЯ НОВІ АНГЛО- ІРАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Тегеран, Іран. — З кінцем минулого тижня до столиці Ірану прибула нова британська делегація, з міністром Річардом Стоксом на чолі, щоб знову почати переговори в справі нафти. Голова делегації відбув вже цілий ряд приватних розмов з іранськими представниками, а голова делегації вчора відвідав прем'єра Моссадеха та був на сніданні шаха, якому передав цілі і оччі, привезені з Англії. Все це створює атмосферу „доброї волі“, яка може поважно вплинути і на перебіг самих переговорів, відновлюваних за американським посередництвом. Перед переговорами, які мали б початися, члени британської делегації відвідають ще нафтові поля та рафінерію в Абадан. Прем'єр Моссадех через потвердив в парламенті своє рішуче становище щодо націоналізації, заповідаючи, що він доведе її до успішного завершення, або — зрезигнує.

В СВІТІ

- 37 ракетних літаків ЗДА вивантажені в порті Глазгоґ з американського корабля для країни Атлантичного півночі.
- 100,000 тибетців і китайців будуть дорозу до Лхаси від східних кордонів Тибету.
- Вибухи в чотирьох комуністичних бібліотеках Паризю принесу французька комуністична преса — де-ґоїстам.
- Кампір — Індійська територія, що чекає плебіситу, сказав прем'єр Індії, Неру в Тегерані до прем'єра Пакистану Алі Хана, попереджуючи — що напад на Кампір зустріне повний спротив Індійських військ.
- Відмовлення дипломатичних взаємин Етіопії та Італії має на меті візита до Адіс Абеби заступника міністра закордонних справ Італії Джузеппе Вруссакка.

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, One year, Six months, Three months, Foreign and Jersey City Rates.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів. За оголошення редакція не відповідає. Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АГРАРНА РЕФОРМА

Минуло тижня в пресі появилася коротке повідомлення, що Злучені Держави Америки планують зголосити в Економічній і Соціальної Раді Об'єднаних Націй формальну резолюцію в справі аграрної реформи в світі, зокрема в тих його азійських, африканських і південно-американських частинах, де ця справа є найбільш пекуча.

Не зважаючи на всі засоби модерної техніки, не зважаючи на всі перемини, які з кожним днем заходять в буття людської спільноти, земля ані трохи не втрачає свого рішального значення „кормительниці людини“ і в цьому аспекті та в тій залежності прохадять чи не всі події в світі.

Саме поняття „аграрної реформи“ сьогодні вже скомпромітоване комуністами. Гасло такої реформи було в центрі комуністичної революції в Росії і воно було головною ідейною зброєю в останній китайській громадянській війні.

Плани американської пропозиції щодо аграрної реформи в світі в подробицях ще не відомі. Стверджується тільки, що в цьому випадку американським реформаторам йдеться не так про зміну у власництві чи обробці землі, як про зміну у відношенні людини до землі і землі до людини.

Сміло можна твердити, що коли б Америці пощастило розв'язати цю складну проблему, то цим вона допомогла б світові зробити основний крок в напрямку до його щастя.

Осередки народного життя

Оголошення, поміщені в українських газетах українськими товариствами й організаціями, мимохіть викликають у читача запит: В якому домі ця або та імпреза відбувається? Не треба багато часу, щоб довідатися з таких оголошень, які поодинокі громади мають українські доми.

Головна і найстарша центральна народна організація американських українців, Народний Союз, зі своїми бюроми, книгарнею й друкарнею і щоденником „Свобода“ приміщений біля Нью Йорку припадково, коли в 1911 році закупуено в Джерсі Сіті власний дім. Сама „Свобода“ від січня 1907 року містилася в Нью Йорку. Займає її перенесено туди зі Скрантону, у Пенсильванії, переведено поважно на раду чільніших громадян, куди перенести українську газету: до Пітсбургу, чи до Нью Йорку.

Рішальним мотивом перенесення „Свободи“ зі Скрантону до Нью Йорку, а не до Пітсбургу було переконання, що Нью Йорк повинен стати головним осередком українського життя в Америці, хоч тодішня українська громада в Нью Йорку була ще незорганізована.

Розвиток пізніших подій вказав, що думка тодішніх українських піонерів була правильна, бо само значення міста

Нью Йорку піднесло місцеву українську громаду до ключового становища. Звідти можна було надавати напрям усій громадській роботі довгі роки. Інші, менші українські громади звичайно наслідували добру працю провідної громади, а ті, що час від часу ставали з нею до конкуренції, зовсім на цьому не втрачали, бо мали нагоду змиряти свої сили.

З приходом теперішньої нової української імміграції, українсько-американська спільнота в Америці набула без однієї провідної громади. Нью Йорк, дивним збігом обставин, втратив свій осередок в колишньому Українським Народним Домі, а наслідок цього такій, що в Америці немає тепер однієї української громади, яка плянково давала б провід іншим громадам. Культурні сили, які приїхали у великому числі до метрополіти світу, не мають відповідного місця, щоб виказати свої таланти.

Відповідний рух за створення культурного центру через придбання нового Народного Дому натрапив на непередбачені перепони. Це виявилось на спеціальній збірці в Бетговен Голл, 30 червня, бо розділюючи невелика кількість (130) громадян не могла викресати з-поміж себе запалу до великого діла. На шість ті, що прийшли, не опустили рук, ухвалили те, що треба було, дібрали нових людей до існуючого Комітету Українського Народного Дому і ухвалили йти вперед.

Українська громада Нью Йорку приходить поступово до пізнання, що вона не всілякі піти проти свого призначення і повинна достосуватися до вимог історичної хвилини. Треба надіятися, що інші українські громади в Америці — наразі моральною захоотою підтримавши ньюйорські одиниці і товариства, що зваляся за відбудову осередку в майбутнім новім Українським Народним Домі.

Українська „Біла Книга“

Недавно було надруковано у „Свободі“ статтю, під назву „Політична Необхідність“. Автор статті поінформував, що у Канаді, у зв'язку з урочистими поминками св. пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, з приводу чвертьстоліття з дня його смерті, Жидівський Канадський Конгрес, з огляду його голови п. Дж. Ірвінг Ельбам, склав заяву, повторюючи старі обвинувачення проти С. Петлюри та Українців, як сприяльників жидівських погромів.

Автор статті справедливо відкидає ці обвинувачення, — вказуючи на джерело й дійсні надхненники подібних антиукраїнських акцій, якими без сумніву є комуністи. Але одночасно вказує, що є абсолютна необхідність в інтересі правди і в інтересах українців а також і жидів, видати спеціальну брошуру — якусь „Білу Книгу“ — англійською та іншими мовами, де належить

з'ясувати цілу справу і покласти край брехні, яка заторкує честь українського народу і без жадної потреби загострює стосунки між двома народами, що століттями жили поруч себе в мирі й добрій злагоді, не зважаючи на різницю психології, побуту, та економічних відносин.

З приводу цієї статті хочемо зазначити наступне: видати таку брошуру й відповідно поширити її є країна необхідність. Належало це зробити уже давно, але нині, у зв'язку з актуалізацією укр. справи, — треба сподіватися поновних комуністичних нападів — в цьому ж дусі. Правда, поважні жидівські кола уже давно з'ясували собі характер і причини сумних жидівських ексцесів, що мали місце на Україні в 1919-20 рр., і знають дійсних сприяльників цих явищ, але все-ж, серед загальної маси жидівства є не мало людей непоінформованих,

що безкритично приймають подібні наклепи.

Щоденна більшовицька тактика

В цій справі взагалі мусимо собі пригадати більшовицьку тактику: бажачи когось знищити, вони плянково — (зазначимо: не випадково, а плянково, — для цього існують спеціальні штаби) — придумують певні обвинувачення, гасла, карикатури, якими мають користуватися — преса, офіційні совєтські чинники і всіх родів пропаганда, при чім провадяться все це так систематично й уперто, що звичайний совєтський (і навіть не совєтський) обиватель невідомо сприймає ці гасла і ними „автоматично“ мислить і висловлюється. Напр., для Англії існує відомий вираз: — „туполобі лорди“, для Америки — „акули Вол-Стріту“, — для МекАртура, Трумана — „підпалювачі війни“ і т. д. Що таке отой „Вол-Стріт“ — чи це справді якийсь віл чи інша мара, 90% совєтського обивателя зовсім не знає, включно із знаменитими „доярками“ і „свиноматками“, що вступають в імени „трудящих“ з політичними промовами і вживають цих виразів.

Що торкається нас, українців, то більшовики на протязі тридцятилітньої боротьби з народом українським вживали різних „гасел“, відповідно до ситуації й обставин. Так, коли їм ходило про те, щоби у 1917-18 роках повалити Центральну Раду, то вони не вживали іншого виразу, як „буржуазна Центральна Рада“. Це тому, — що в той час, розгару російської революції, — „буржуй“, „лан“, „поміщик“ були найбільш непопулярні поняття. А Генеральний Секретаріат Центральної Ради (назва міністрів з часів старих — гетьманських) — вони називали Генеральський Секретаріат, — знов таки тому, що тоді всьому начальство — генерали, губернатори, міністри — це був „старий режим“, який, згідно з поняттям темної маси, треба було нищити, валити.

Отже, замисливши знищити вождя Української Нації, — більшовики, без сумніву, добре обмірковували під яким — „гаслом“ це зробити, щоб не поразити проти себе світового суспільства за звинство людини, що боролася за комунізмобільшовизмом. То ж було вибачено „гасло“, було висла-но агента із стислими інструкціями і було доручено захищати Шварцбарта нікому, іншому, а лідеру комуністів Торресу. Тоді, 25 літ назад, на цей останній момент якось не було звернуто спеціальної уваги, але нині, коли всім відомо хто такий Торес, картина стає особливо ясною.

З той пори обвинувачення українців у погромничстві стає своєрідним „Вол Стрітом“ у більшовицькій антиукраїнській пропаганді. І кожний український діяч, якого намічено знищити, є націоналіст, фашист і одночасно погромником. Нищення фізичне провадяться впарі із нищенням моральним. І це стосується не тільки українців, — у комуністичній кожна видатна особа, яку треба знищити, це — не лише ворог більшовицький, але „ворог народу“, а крім того, шпиг на користь якоїсь чужої держави, який „продавав“, розу-

Астрономічна контрреволюція

„Природа“, орган совєтської Академії Наук, свого часу повідомляла, що совєтські астрономи проголосили війну на смерть і загалу астрономічній контрреволюції Заходу, що проваляється насамперед в теорії „так званої відносної космології“ та „реакційно-ідеалістичній теорії про завершене поширення всесвіту“.

Бласне, безощадну війну цієї астрономічній контрреволюції проголошено ще в грудні минулого року на одному зібранні совєтських астрономів в Ленінграді. Тепер вираєс це проблема зброї і амуніції, що її планується здобути в тягу „повної дискусії над проблемою початку соняшної системи, з огляду на існуючі гостро-протилежні погляди“, як це стверджується в зазначеній резолюції совєтських астрономів. В тій самій резолюції встановлюється відразу такі фронтові дії проти астрономічній контрреволюції: „Релятивістичні (згледні) концепції треба розглядати як вияв плазування перед реакційною наукою буржуазного Заходу“ та що „є необхідним вестимо розкривати цей астрономічний ідеалізм, що допомагає клерикалізмові; для зрівноваження буржуазної космології, совєтська наука мусить поширити свою працю на районі поза галактику (Молочний Шлях) і дати матеріалістичне вяснення чергових пе-

реміщень в спектрі галактики та інших феноменів Молочного Шляху.“

Все це добре, відомі речі втаємниченим астрономам, але складні для пересічного загалу. Тому ці астрономічні революційні і контрреволюційні обклади пробував розоблачити в одному з недільних видань Таймсу такий авторитет в астрономічних справах, як Волдемар Кемпферт.

Йдеться насамперед про теорію релятивності (відносності), головним речником якої є відомий вчений, Айнштейн. Ще в 1938 році совєтська Академія Наук засудила цю теорію як контрреволюційну, домагаючись повороту до „чесного у відношенні до Маркса матеріалізму“, що обстоєсно безколючну машину всесвіту Ньютона. Тимчасом, теорія відносності вважає універс. не машинною, але проблемною: вищої геометрії. Вона не є матеріалістичною і тому вона не вміщується в марксистську філософію, і тому вона є контрреволюційна.

Проте, контрреволюційно легко причипити і „доказати“ на землі, але з небом то вже справа друга і складна. Сонця, місяця чи якого іншого сатурна не можна ані розстріляти ані вислати на Сибір, якщо він не скоче крутитися в такому напрямку і порядку, як це передбачує комуністичний план.

Д.

міється за великі гроші, військові тасмниці, в чім і „признався“.

Все ж таки щодо українців — більшовики вигадали особливо отруйне обвинувачення, граючи на почуттях людей, які — не знаючи ближче обставин, схильні безкритично, з чисто чуттєвих мотивів, преднатуватися до всяких наклепів.

Тому нині дійсно є конечним зайнятися виданням, що з'ясувало б прийнятні перед головнішими чинниками світової політики справжній стан речей.

Більшовики головні сприячники усіх погромів

Тим більше, що зробити це не так тяжко. Передовсім є одна річ, яку треба з особливим притиском представити перед очі цілого світу. А саме — головними погромниками — і родоначальниками погромництва жидів підчас і після російської революції 1917 року — були саме — більшовики. Во хто ж кинув на цілу Росію страшне гасло: „граб на грабленое!“, хто „узаконовив“ грабунок всякого майна — скарбового, військового, поміщицького, „буржуйського“? Хто створив добу „воєнного“ комунізму і причинив добу — „громадянської війни“, підчас яких жидних законів не існувало. І чи-ж не диво, що в тій добі, об'єктом грабунків і нападів стали також жиди, які, в очі маси, завжди були бачачами і „буржуями“. І хто ж це робив? Бласне, і бхосцькі й хулганські елементи, оте міське й містечкове шумовина, що перше оголосило себе більшовиками й стало під червоні прапори.

Бо яка була постава України супроти більшовицької революції в добі воєнного комунізму в Росії? Постава була і є відома цілому світові: — Україна була в той час ованою й заборомом спокою і миру. — Український народ, як народ статечний і хазайновитий, — не піддався на грабничий гасло більшовицький, а Українська Центральна Рада своїм авторитетом і зарядженням владно утримувала повний порядок. В наслідок цього, як відомо, в рр. 1917-18, на Україні — до Каїна та всіх її міст, прямували безколючні потяги російського обивателя зі всіх кінців Росії, щоб урятуватися від більшовицького хаосу й небезпеки. І лише тоді, коли більшовикам вдалося опанувати Україну і знищити її владу, тут почався принесений загальний хаос, розбій, а в тому й жидівські погроми.

Книжка А. Марголіна — цінний документ

Про це яскраво свідчать численні документи тої доби, а між ними особливо цінний документ — ціла книжка відомого жидівського діяча Арнольда Марголіна, під назвою: „Україна і політика Антанті“ — російською мовою.

А. Марголін — видатний правник і захисник прав жидівського народу ще за царських часів. Свою книжку — „Україна і політика Антанті“ автор написав і видав, так би мовити, по горьчким слідам, ще у 1922 році, під свіжким враженням подій на Україні. В ній багато безпосередніх особистих спостережень і ціла низка автентичних документів. Ці документи — це накази цивільної й військової укр. влади, головно з року 1919-го, що мали на увазі передовсім охорону життя і майна жидівського населення. Між ними — накази Головного Отамана С. Петлюри, Голови Директорії — В. Винниченка, Головного Команданта — М. Омеляновича-Павленка, і т. д., і т. д. Коротких витків із цієї книги досить, щоб яскраво представити усю брехливість і тенденційність наклепів про українське погромничтво. Навпаки, усі ці накази є наслідок хаосу, провокації й хулганської атмосфери, принесених на Україну більшовиками. До них — Центральна Рада й українська влада зовсім не мали потреби у виданні цілого ряду подібних наказів.

Дослівну відповідь: „За Вами цілком законне право одержати двомісячну грошову платню, але ж шидники тут на Колімі провели таку велику працю, що зараз нема ніякої економічної можливості задовольнити всіх вимог потерпілих громадян, в тому числі і вас“.

Це мені коштувало 1800 карбованців і я так і вийхав, не одержавши їх, несказано радий, що Коліма остасться вже позаду. (Кінець)

НЬЮЙОРСЬКІ ПОЛІЦІЯНТИ ОРГАНІЗУЮТЬ СВОЮ ЮНКУ

Нью Йорк. — Майкел Квіл, голова юнії транспортних робітників, повідомляє, що вже 3,000 поліціянтів зголосилися в члені окремого відділу юнії, яка буде заїнкорпорована впродовж одного місяця. Поліціянти заявляють, що їхня юнія виключає страйк, як засіб боротьби за кращу долю членів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

НА ДАЛЕКІЙ КОЛІМІ

Можна уявити настрої мосісім'ї, коли вона довідалася про цю нову трагедію зі мною. Замість того, щоб чекати на мій приїзд, вони дізналися, що я залишаюся в'язнем на Колімі ще на десять років. Крім скарги до верхнього прокурора, я одночасно подав скаргу до прокурора концтаборів Коліми. Тут я виклав все те, що тільки було на душі, просто кричав, що зі мною роблять... Ця скарга поділяла: 8. січня 1940 р. був звільнений з-під варті. Я став вільний!.. Чи щось каже?.. Але ж у колімиських таборах не так, як у інших місцях ув'язнення, а тому звільнитися тут це не значить — йхати додому. Спочатку треба одержати паспорт, а тоді можна думати і про від'їзд, за умовою, що тебе відпустить та господарка організація, де ти працюєш. Звільнення мене застало

ців, тримався тут на Колімі дуже міцно. Крім цього, загальна традиція в НКВД тут така, що кожний звільнений зобов'язаний попрацювати вільнонайманим два-три роки. Матеріальні умови давалися непогані. Після звільнення я працював економістом при головному шляховому управлінні, одержуючи 900 карбованців на місяць (два нормальні інженерні платні в краю). Саме життя для вільнонайманих тут набагато дешевше проти домишнього — все нормоване і в достатній мірі.

Мене ж це все не спокуювало, бо тут за батьківщиною та рідною затьмарювала все. А тут знову перешидо та ще й великі. Існує в СССР негласний закон, що політ'язні після відбуття кари не можуть йхати на місце свого постійного мешканця. Нам, українцям, пропонували Астраханську область, або Казахстан. Що у мене, як українця, може бути спільного з Казахстаном? Це теж зветься „совєтським правосуддям“, коли людина відбула кару (яку і за що?) і повинна стати знову повноправним громадянином, а й дається право йхати тільки на чужину. Це значить: добити

в'язня зовсім, бо він через це — може остаточно втратити сім'ю, рідних, рідний куток, не згадуючи вже про найдорожче — духово-національне, про батьківщину.

Яким же чином зміг я попасти на батьківщину? В цій важливій справі допомогла моя додаткова кара — 10 років, що я одержав тут. Звільняючи з-під варті, НКВД видало мені дві довідки: одну, що я відбув кару три роки і звільнений ще 25 серпня 1939 і другу, що з 25 серпня 1939 і до 8 січня 1940 р. був під слідством, а потім був реабілітований (виправданий). Оця то друга довідка і дала мені щастя одержати дозвіл виїзду на батьківщину, себто цілком виправдалось народне прислів'я: „коли б не було нещастя, то не бути і щастю“.

Не раз уже писалося, що в 1937 р. арешти в СССР набрала таких великих розмірів, що мільйони людей потрапили за ґрати без ніякої провини з їхнього боку. З 1939 р. поступово прохадить чад „сжовщениці“. Переглядаються справи підсудних і мільйони звільняють з-під варті. Ті всі люди сиділи в тюрмі цілими роками і від цього зазнали незаслу-

жених матеріальних збитків. Виходило б, що держава повинна була повернути мільйонні збитки трудящим. Що ж робить Совєтський Союз? Замість того, щоб цілком прийняти на себе ці законні вимоги своїх громадян, уряд доручає Верховному Судові СССР виступити з офіційним роз'ясненням, що особи, які перебували під вартою і пізніше були виправдані, одержують грошову компенсацію в розмірі тільки двох місяців заробітної плати, незалежно від їхнього часу перебування у в'язниці чи в концтаборах. До тієї категорії громадян належав і я: з 25 серпня 1939 р. по 8 січня 1940 р. (4 1/2 місяців) я просидів під вартою. Це давало мені повне право одержати двомісячну нагороду (компенсацію) за безпідставне тримання під вартою. Але одна справа видавати закони, а інша — виплачувати гроші, та тим більше на Колімі, за 14 тисяч кілометрів від Москви. Куди я не звертався з цим питанням, мені скрізь відмовляли з різних причин. Тоді я добився аудієнції у прокурора в м. Магадан, який мене звільнив від 10-річної кари. Він прийняв мене ввічливо і дав

жених матеріальних збитків. Виходило б, що держава повинна була повернути мільйонні збитки трудящим. Що ж робить Совєтський Союз? Замість того, щоб цілком прийняти на себе ці законні вимоги своїх громадян, уряд доручає Верховному Судові СССР виступити з офіційним роз'ясненням, що особи, які перебували під вартою і пізніше були виправдані, одержують грошову компенсацію в розмірі тільки двох місяців заробітної плати, незалежно від їхнього часу перебування у в'язниці чи в концтаборах. До тієї категорії громадян належав і я: з 25 серпня 1939 р. по 8 січня 1940 р. (4 1/2 місяців) я просидів під вартою. Це давало мені повне право одержати двомісячну нагороду (компенсацію) за безпідставне тримання під вартою. Але одна справа видавати закони, а інша — виплачувати гроші, та тим більше на Колімі, за 14 тисяч кілометрів від Москви. Куди я не звертався з цим питанням, мені скрізь відмовляли з різних причин. Тоді я добився аудієнції у прокурора в м. Магадан, який мене звільнив від 10-річної кари. Він прийняв мене ввічливо і дав

М. Приходько, Торонто

ВІДПОВІДЬ АБРАМОВИЧУ І СПІВАВТОРАМ

(Копія листа, надісланого автором до редактора "Нью Йорк Таймс" 14. 7. 1951.)

(Копія листа, надісланого автором до редактора "Нью Йорк Таймс" 14. 7. 1951.)

Я прожив на території СРСР 24 роки, три роки з того я перебував у в'язниці сибірського концентраційного табору, де зустрічався і розмовляв з тисячами людей різних національностей, що заселяють СРСР. Я цікавився питанням російської політики і студіював їх. Так само я був свідком подій двох німецьких інвазій на Схід.

Все це дає мені підстави ствердити, що лист під назвою "Рашес гісторі"; зміщений в Нью Йорк Таймс (8 липня 1951) за підписом Р. Абрамовича, А. Керенського і групи інших провідників російської еміграції, є намаганням дезорієнтувати американську думку і захистити інтереси російського імперіалізму.

Я не сумніваюся, що автори листа є противниками російського комуністичного режиму, але одночасно з тим вони, не менше ніж Політбюро, зацікавлені в збереженні великої, неподільної російської імперії за всяку ціну. Вже хоч би з цієї причини їх поради американцям в справі політики на Сході не можуть бути об'єктивні.

В газеті "Соціалістический Вестник", з лютого 1950 р., один з авторів листа — Р. Абрамович, писав на адресу Політбюро: "Вони деспотичні і тирані, диктатори і кати; вони винні в багатьох злочинах проти народу, але невинні в одному — вони не є розділювачами Росії".

Другий з співавторів листа — А. Керенський, в тому ж "Соціалістическому Вестнику" в свій час заявляв, що він поклонився б перед Сталіним, якщо б той забезпечив інтереси Росії від Ленінграду до Дарданелів і Сахаліну і дав народів волю.

Автори листа фанатично погодяться з тим, що імперії віджили свій вік, вони можуть виправдати історичну законність розподілу британської, французької, австро-угорської імперії, але вони ніколи не погодяться з розподілом російської невеличкої імперії на вільні держави поневолених Росією народів: "Ліпше ліхий диктатор, ніж різати живе тіло Росії", — заявив він так давно один з авторів листа — А. Керенський, Така імперіалістична концепція провідників авторів листа, на мою думку, позбавляє їх права називати себе і своїх однодумців "прогресивними і ліберальними демократами". Вона позбавляє їх права виступати в ролі дорадників справді прогресивних і ліберальних Злучених Держав Америки.

Критикуючи цілком правильне твердження секретаря стейту Діна Ачесона про аналогічність кремлівської політики з російською національною традицією, автори листа вказують на те, що російський демократичний Тимчасовий Уряд, створений в березні 1917 року (очолюваний Керенським) відмовився від будь-якої експансії, анексії, погонів за незалежність і самовизначення всіх народів і зокрема Польщі.

На таку політику Тимчасовий уряд міг погодитися не тому, що ним керували благородні принципи демократії, а лише тому, що в той час він не мав мілітарної сили, щоб придушити стихійну силу національно-визвольного руху у всіх новостворених національних республіках. Тимчасовому уряду необхідно було зберегти сили, щоб за всяку ціну не допустити до відокремлення України від Росії, з огляду на її виключне значення для економіки російської імперії. Російський Тимчасовий Уряд ні в якому разі не хотів погодитися на відокремлення України.

Під час переговорів поміж урядом новоствореної Української Демократичної Республіки і Тимчасовим Урядом Керенського, представник Керенського "демократ" Церетеллі заявив: "Щоб зберегти велике ціле, (Російську імперію) ми не задуємося над тим, щоб знити мале (Україну)".

Того ж лінійці підписі спадкоємець Керенського — Ленін, — він виконав загрозу Церетеллі: прийшовши до влади, він негайно кинув на Україну майже всі свої мілітарні резерви. Головнокомандувачу — Антонову-Овсієнко він дав такий наказ: "Обіцяйте українцям буквально все, що вони захотять: коли закрипимося там, будемо діяти по своєму".

Ця і подібні агресивні акції Леніна, скеровані на реставрацію російської імперії, не тільки не зустрічали будь-якого спротиву російської публічної опінії, але завжди знаходили в ній підтримку і оправдання... Отже, твердження авторів листа: "Навіть режим Леніна... був примушений російською публічною опінією відмовитися від агресивних і експансіоністських тенденцій", — є неправдивим.

Ми не знаємо також прикладів, щоб будь-хто з представників російської нації, не тільки на території СРСР, а навіть на еміграції, заперечував проти панування Росії над 110-130 мільйонів народів неросійської національності, що силою включені до складу СРСР. Зате відомий інший багатозначний приклад: по закінченні другої світової війни більше ніж 6.000 біло-російських емігрантів — "демократів", повернувшись добровільно з Франції служити новому російському цареві — Сталінову. Можна не сумніватися, що до цього заохотили їх тереніві осягнення російської імперії.

Причиною такого яскравого компромісу поміж червоним Сталіним і білими емігрантами російського походження є спільна їм ідея — дика ідея російського месіанізму. Вона народилася в російському білому царстві і поширювала свої інтереси відповідно до розростання російської імперії. Ось що пишуть носії ідеї російського месіанізму закордоном: "Росія, не сьогоднішня, а прийде, буде тим свіжувачем вином, що зможе віджити вчепаний світ. Тільки Російська Надлюдина, — носій нового солідаризму зможе врятувати гуманність".

І далі: "Віками ми створили високій культурний тип, що його не можна знайти ніде в світі..." (Календар Національно - Трудового Союзу — Солідаристи, Мюнхен, 1948 р.)

Такі ж твердження ми легко можемо відшукати і в різномірних публікаціях Політбюро.

Автори листа стверджують: "Сталін не є інструментом в руках російського народу". Це правда, але правдою є також те, що Сталін не міг би втриматися на троні без підтримки російської нації, імперіалістичної традиції якої він продовжує. Як би ж інакше — він грузин — міг залишатися так довго володарем росіян?

Ось два яскраві докази цього: На бенкеті Перемоги в Кремлі, 24 травня 1945 року, Сталін проголосив тост: "Я п'ю за російський народ — найвдатнішу націю СРСР. Віра російського народу в советський уряд, була вирішальною силою, що забезпечила нашу силу і перемогу. Я дякую російському народові за довіру". Очевидно, Сталін не мав підстав сказати те саме на адресу інших національностей, що складають приблизно 60% всього населення СРСР.

І другий багатозначний факт: Під час другої світової війни російських протикомуністичних партизан не було, в той час, коли партизанська боротьба проти Росії набула великих розмірів (і активно є навіть тепер) на території поневолених Росією народів — на Україні, Польщі, Вілорусі, Балтіці, Північ. Кавказі і ін. Росіяни мали тоді можливість боротися з деспотією Сталіна, але цієї можливості вони не скористалися.

В своїй цікавій і особливо актуальній сьогодні книзі — "Тоталітарна імперія" — Едмунд А. Балліш пише, що мільйони росіян прийняли "АВС комунізму", він проводить також історично-правдивий аналіз поміж російським національним і совєтським імперіалізмом.

Але автори листа стверджують: "Так, керівництво комуністичної партії не можна вважати за національне керівництво Росії". З цим неможна зовсім погодитися, якщо візьмемо до уваги, що згідно з офіційними совєтськими даними за

1939 рік, в складі комуністичної партії СРСР було 71% росіян, в той час коли росіяни складають приблизно 46% всього населення СРСР. В той же час, в концентраційних таборах СРСР в'язнів російської національності є не більше 5-8%. Зате росіяни, майже виключно, входять до складу охорони таборів. Я знаю це з власного досвіду за час перебування в сибірському концентраційному таборі.

А поза тим в кожній з 16 "національних республік" СРСР генеральними секретаріями ЦК компартії (фактично верховна влада) є росіяни. Очевидно, люди російської національності дали більш доказів вірності комуністичному уряду Росії, ніж від часу, коли вогнем і мечем розгромлювали новостворені в революції 1917 року демократичні національні республіки, — аж до повної вірності Сталінову під час другої світової війни.

Автори листа "створені", тим, чи не віщує заява Дін Ачесона в Комітеті Закордонних Справ 26 червня п. р. нового курсу в американській політиці по відношенню до Росії. Вони бояться, щоб ця зміна не привела до розпаду російської імперії у випадку збройного кс, фліку СРСР з Заходом. Тому вже сьогодні вони пропонують "Федерацію вільних і рівних націй" майбутньої Росії, скромно називаючи їх "національними меншинами Росії". Вони не згадують про те, що ці "національні меншини" складають близько 60% всього населення СРСР.

Ця переважна частина населення СРСР, в подальшій більшості, наставлена вороже до російської червоної чи білої імперіальної політики. Вона прагне до створення справді демократичних держав на своїх етнографічних територіях. Населення "національних республік" СРСР не вірять Москві червоної чи білої і не хочуть панування Москви на своїх землях.

Досвід 24-річного перебування в СРСР дає мені підставу сказати, що заява секретаря стейту Дін Ачесона від 26. 6. п. р. і Ваша редакційна стаття "Реалізм ебаут Рашія", 28. 6. п. р. є цілком правильною оцінкою російського імперіалізму царських і сталінських часів.

Час імперії відійшов за поріг історії. На світі лишилася лише деспотична Російська імперія, яка за 500 літ свого існування, стартувавши з території невеликого московського князівства, спромоглася нав'язати свою рабовласницьку систему майже половині населення земної кулі. Сьогодні вона хоче нав'язати таку ж систему всьому світові.

Але не зважаючи на свою ілюзорну ціль, російська імперія має в собі велику руйнівну силу, яка в випадку збройного конфлікту неминуче призведе імперію до розвалу. Цією силою є поневолені Росією народи, що будуть активними альянтами Заходу, якщо Захід залепить їм не тільки звільнення від комуністичної тиранії і П економічної системи, — а й право національної незалежності на їхніх етнографічних територіях.

На таку ж незалежність може претендувати і російський народ, але тільки на своїй, а не на чужій території.

Політика, що веде до розподілу рабовласницької імперії, до волі і незалежності різних національностей, силоміць об'єднаних сьогодні в СРСР, є єдино-правильною і згідною з Декларацією Незалежності Америки 1776 року, та з принципами Атлантичної Хартії. Вона повинна знайти підтримку від усіх російських демократів, вона не перешкоджає росіянам "битися за політичну свободу" і не може "змушити їх до згуртування навколо Сталіна".

І якщо автори листа "Рашес гісторі" справді не є прихильниками імперіальної політики Росії майбутнього і справді мають демократичні наміри до народів поневолених Росією, вони не мають підстав "бенетжитися" Вашою редакційною статтею "Реалізм ебаут Рашія".

УВАГА! — ТОВ. "СВОБОДА", ВІД. 194 У. Н. СОЮЗУ!

Місячні збори відбуваються кожної 2-ої суботи в місці в доміці Т-ва. ч. 12 St. Mark's Place (8th St.) близько 3rd Ave., N.Y.C., кімната 4, в год. 8. ввечері. Секретар поладжує всі справи в той день починаючи від год. 6:30 перед зборами.

Хто із членів не мав змоги бути на зборах, може влатити свої вкладки у секр. п. Нашіформа, 749 E. 9th St., New York 9, N.Y., Апарт. 5, в таких днях: кожного віткрка від 10. рано до 3. попол.; кожної суботи від 10—12 та від 7—8 ввечері. — Управ. Відклад.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

НА МІСЦІ МИХАЙЛІВСЬКОГО МАНАСТІРЯ — ХМАРОДІР

У Києві на території, де давніше стояв Михайлівський монастир, совєти заархтектурвали спорудження "висотного будинку", що в ньому має розміститися державна публічна бібліотека Академії наук УРСР. Проект споруджуваного будинку дали архітектори проф. Є. І. Катонін, С. І. Северин, В. І. Голіко. Обсяг запроектованого будинку — 300 тис. кубічних метрів. Будинок має бути облицьований білим мармуром, українським гранітом та керамікою. Висота центральної частини має висити 100-110 м., тобто — як уже поразували більшовики — на 30 м. вище дзвіниці Києво-Печерської лаври.

В 1956 р. закінчиться будова першої частини дому і буде здано до експлуатації 17 приміщень. В книгосховищах публічної бібліотеки УРСР, яка є четвертою по величині в СРСР, зібрано 4,8 міль. книг і журналів. Нове книгосховище розраховане на 10 міль. книг та журналів і 2 міль. прим. газет. Михайлівський монастир більшовики зрівняли в 1934 р. "для правильнішого розлянування міста". Манастир був розміщений на одній з найвищих географічних точок Києва, був одним з цінніших культурних надбавь України.

"РАТИФІКАЦІЯ ОБМІНУ" 5. 6. в Варшаві надавчаний посол СРСР А. О. Соболев та міністр закордонних справ Варшавського уряду С. Кшесшевський обмінялися ратифікаційними грамотами договору про відомий обмін ділянками державних територій. При нагоді опубліковано, що згаданий договір був складений у Москві 15 лютого 1951 р. та ратифікований президією верховного совєту СРСР і президією Берутом 28 травня 1951 р. Навіть у комуністичній пресі ратифікаційними грамотами

— отож уже по засіданні президі верховного совєту — офіційно не означено, про які "ділянки державних територій" в договорі йде мова.

ПРОПАГАНДИСТИ

У Львові при обкомі КП (б) У розпочали свою роботу місячні курси пропагандистів з участю 500 курсантів, в тому 37 викладачів вечірніх районних партшкіл, 50 лекторів міськомів і райкомів партії, 170 консультантів, 140 керівників гуртків для вивчення "Короткого курсу історії ВКП (б)". У Станіславові на подібні курси притягнули 371 чоловіка.

"ВСЬОМУ СВІТУ ВІДОМО..."

22 червня — десяти роковини від початку німецько-совєтської війни — совєтська преса в Україні відзначала низкою статей, в яких відповідалість за вибух війни складається на західні держави й остерігається їх від "наступної авантюри". В передовій "Радянської України" з того дня сказано: "Всьому світу тепер відомо, яку ганебну підступну роллю в організації антисовєтського походу Гітлера відіграли імперіалісти ЗД-А, Англії та Франції. Підготували і розв'язали цей похід, магнати Вол-стріту та Сіті з веретінними чекалі падіння СРСР. Та не вишло. Під натиском народних мас правлячі кола в Америці та Англії змушені були вступити в антигітлерівську коаліцію..." Академік Є. Тарле, відомий совєтський історик, який з неласки вибився вгору на місце Лубявського, написав обширну статтю, в якій остерігає західні держави від долі Карла XII, Наполеона, Гітлера, мовляв, їх перемогли не голод та московський холод, як це говориться, а російський військовий геній.

Про відомий договір Молотова з Рібентропом 1939 р., що викликав війну, не згадується.

(У. Думка)

Українська "Біла Книга"

(Закінчення зі сторони 2)

Республіці — і в жадній іншій державі. Здається, він не говорить про вороже відношення українців до жидів. І також моменти, які взагалі майже невідомі серед українців, а які тепер варто пригадати. Так, напр., Марголін згадує, що в 1905 році прокотились по Росії (а в тому й по Україні) хвилі демонстративних жидівських погромів, як реакція проти маніфесту з 17 жовтня 1905 р., що надавав певні свободи населенню, в тому й жидам. Ці погроми улаштувала переважно сама ж поліція, спираючись на численне міське шумовиння. Отже в одному місті на Україні, а саме в Лубляні, на Полтавщині, організувався спеціальний комітет, щоби на випадок чого, не допустити до погрому. Тодішня російська влада цей комітет розв'язала, а головних його організаторів притягнула до судової відповідальності.

Хто ж були організатори цього комітету? — Відомі на Лубянінці й на Україні, українські діячі — Сергій та Микола Шемети і Андрій Лівичкий, нинішній Президент Української Народної Республіки...

Недавно ми мали можливість випадково познайомитися з частиною таких матеріалів і мусимо сказати, що в даному разі справа йде не про "випадки" і навіть не про "численні випадки", а просто про масовий погром української людності супроти своїх сусідів, на яких в рр. 1941-44 звалилось історичне нещастя. Святе Письмо говорить: "більше сія любові ніхто-же і має, аще хто живий свій положить за друзі свої". Слова Христа постійно приходили на думку, коли довелось нам читати свідчення одного українського адвоката, якому в німецьких часах надано було право захищати в судах українців. Цей адвокат свідчить, що найчастіше йому доводилось виступати у захисті українських селян, міщан та інтелігенції за перебування жидів од німецького знущання. Лише в одному повіті (Галичина) таких випадків було поверх двох соток (що дійшли до відома адвоката). Люди наші перебували кого могли і як могли. І нині є в живих багато жидів, що таким чином урятувались від смертельного небезпеки. — Вони мешкають тепер в Аме-

риці, Палестині, в Німеччині та по інших державах. Відомі також зробили й їх прізвища. Між ними — прості люди — чоловіки, жінки, діти, як також люди інтелігентних професій — лікарі, адвокати, равни. Але ці ж документи розкривають, яку тяжку данину доведеться платити нашим людям за людське відношення до чужої біді. Нині не мали змилування і кожний, пійманий у переховуванні жидів, — платив життям. Особи — заіпорені сиділи в тюрмах по року й більше і вертались до дому хворі й знущені. У багатьох випадках — їх вивозили до концентрацій у Німеччину — (здебільша до Аушвіцу), звідки вони не вертались... В одному селі, положеному серед лісів (Галичина), перебувало біля 100 жидів. Підчас несподіваної ревізії, було піймано всім жидів, але за те арештовано 80 селян-українців. П'ятдесят із них за якийсь час повернулись назад, але 30 — пропали. Це все — заплата за перебування людей, яким загрожувала смерть — але за що також грозила смерть. Здається це не свідчить про вороже наставлення українців до жидів і про це мусить знати ті, що хотять сказати про українсько-жидівські відносини. В одному місті на Волліні за співчуття до жидів повішено на площі греко-католицького священика (прізвище відоме), але не тільки його, але також його дружини і двох доньок-дівочат 21 й 19 літ і навіть їх товаришку — 19 літ.

Але таких фактів — більше й більше... Отже наше завдання — бодай частину цього зібрання й зафіксувати. С. це річ, як бачимо, великої ваги. Знаємо із щоденного побуту, що коли хтось комує урятує життя підчас небезпеки (пожежа, повінь), то про такого пишуть в часописах і дають нагороди. Не хочемо ні слави, ні нагород. Але коли безстрашні наш народ, то мусимо боронитися. А у внутрішньому житті також мусимо бодай знати тих своїх людей, що виказали героїзм і шляхетність...

Гадаємо, що справи не можна відкладати і тут, в Америці, Палестині, в Німеччині та по інших державах. Відомі також зробили й їх прізвища. Між ними — прості люди — чоловіки, жінки, діти, як також люди інтелігентних професій — лікарі, адвокати, равни. Але ці ж документи розкривають, яку тяжку данину доведеться платити нашим людям за людське відношення до чужої біді. Нині не мали змилування і кожний, пійманий у переховуванні жидів, — платив життям. Особи — заіпорені сиділи в тюрмах по року й більше і вертались до дому хворі й знущені. У багатьох випадках — їх вивозили до концентрацій у Німеччину — (здебільша до Аушвіцу), звідки вони не вертались... В одному селі, положеному серед лісів (Галичина), перебувало біля 100 жидів. Підчас несподіваної ревізії, було піймано всім жидів, але за те арештовано 80 селян-українців. П'ятдесят із них за якийсь час повернулись назад, але 30 — пропали. Це все — заплата за перебування людей, яким загрожувала смерть — але за що також грозила смерть. Здається це не свідчить про вороже наставлення українців до жидів і про це мусить знати ті, що хотять сказати про українсько-жидівські відносини. В одному місті на Волліні за співчуття до жидів повішено на площі греко-католицького священика (прізвище відоме), але не тільки його, але також його дружини і двох доньок-дівочат 21 й 19 літ і навіть їх товаришку — 19 літ.

Але таких фактів — більше й більше... Отже наше завдання — бодай частину цього зібрання й зафіксувати. С. це річ, як бачимо, великої ваги. Знаємо із щоденного побуту, що коли хтось комує урятує життя підчас небезпеки (пожежа, повінь), то про такого пишуть в часописах і дають нагороди. Не хочемо ні слави, ні нагород. Але коли безстрашні наш народ, то мусимо боронитися. А у внутрішньому житті також мусимо бодай знати тих своїх людей, що виказали героїзм і шляхетність...

Гадаємо, що справи не можна відкладати і тут, в Америці, Палестині, в Німеччині та по інших державах. Відомі також зробили й їх прізвища. Між ними — прості люди — чоловіки, жінки, діти, як також люди інтелігентних професій — лікарі, адвокати, равни. Але ці ж документи розкривають, яку тяжку данину доведеться платити нашим людям за людське відношення до чужої біді. Нині не мали змилування і кожний, пійманий у переховуванні жидів, — платив життям. Особи — заіпорені сиділи в тюрмах по року й більше і вертались до дому хворі й знущені. У багатьох випадках — їх вивозили до концентрацій у Німеччину — (здебільша до Аушвіцу), звідки вони не вертались... В одному селі, положеному серед лісів (Галичина), перебувало біля 100 жидів. Підчас несподіваної ревізії, було піймано всім жидів, але за те арештовано 80 селян-українців. П'ятдесят із них за якийсь час повернулись назад, але 30 — пропали. Це все — заплата за перебування людей, яким загрожувала смерть — але за що також грозила смерть. Здається це не свідчить про вороже наставлення українців до жидів і про це мусить знати ті, що хотять сказати про українсько-жидівські відносини. В одному місті на Волліні за співчуття до жидів повішено на площі греко-католицького священика (прізвище відоме), але не тільки його, але також його дружини і двох доньок-дівочат 21 й 19 літ і навіть їх товаришку — 19 літ.

ЩО ПИСАЛА "СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

18 липня — 1 серпня 1901 р.

ЛИСТ ЄП. КОНСТАНТИНА ЧЕХОВИЧА ДО УКРАЇНСЬКОГО ЕМІГРАНТА

У відповідь на лист одного українського емігранта в Дорфін, Ман., Канада, написав перемиський єпископ Константин Чехович листа з дати 20 березня 1901, в якому м. ін. сказано: "Я знаю Ваше положення і знаю, як Ви кріпко держитеся віри св. і нашого обряду і конечно потребуєте священників. Однак я ніщо зробити не можу, бо св. Апостольський Престіл в Риму розпорядив, що усі справи до тично вірних руського обряду, котрі живуть у Канаді й Америці, має полагоджувати Високопреосвященний Митрополит з Львова. Знаю від Митрополита (Високопреосвященного Кир Андрея Шептицького) особисто, що в короткі часи він виїде свого о. капелана до Канади, щоб на місці все розглянув і щойно тоді пішли туди більше священників..."

КАЛЕНДАР У. Н. С. НА 1902 РІК

Оцім подасмо до відома, що урядник УНСоюзу на своїм зібранні 11 червня б. р. в Бофало, Н. Й. ухвалили між іншим, щоб УНСоюз видав свій власний календар на 1902 рік і щоб, по можності, старався видавати його кожного року. Однак, щоб УНСоюз міг таку книжку видавати, на це треба допомоги від письменників та інших розумних українців в Америці.

МІСЦЕВІ ВІСТІ

У Мт. Кармел, Па., відбувся в неділю 14 липня іспит шкільних дітей, що ходили до української школи. По вечірні зібралася в церковній шкільній залі коло 40 дітей, прийшли теж їхні батьки. Іспитував о. Ст. Макар, діти гарно відповідали на питання з катехизму, української мови, рахунків та історії. Учителеві Ст. Шиманському належить признання за працю. На суботу 20 липня заповіданий пікнік, дохід з якого призначений на будову публічної школи. — Іспит в українській школі в Джессуп, Па., відбувся 14 липня. Школярів було 11. Іспитував о. Іван Ардан і учитель Ю. Вованкович. — В Оліфант відбудеться шкільний іспит 21 липня в залі школи "кіндергарден". Дітей іспитував місцевий парох о. Ардан і дякович Михайло Паазрій. Іспит випав добре. По іспиті хор школярів відспівав кілька українських пісень. Описла були промови школярів і їх батьків.

НЕЩАСЛИВИ ВПАДКИ

При роботі в майнах в Шенандоа, Па., забито недавно двома робітниками: Івана Гілковського й Антона Цикву. — У Мейфілд, Па., вмер нагло Андрій Стафурський, коли лив воду з ледом після повороту з праці.

ХРОНІКА УВАН В ЗДА

1. Підтримана Фундацією Форда, УВАН в ЗДА дали розгорте свою працю: готується видання Збірника, присвяченого стодесятироччю з дня народження М. Драгоманова, готується видання "Історіографія Дорощенка", з доповненнями проф. О. Оглоблина.

Управа УВАН в ЗДА дали вживав заходів, щоб вплинути на зміну назви "Фрі Раші" "Фунд", через який Фундація Форда допомагає народам, поневоленим СРСР.

2. УВАН в ЗДА розпочала складання бібліографії української періодики, виданої поза залізною завісою в роках 1945-51, а також каталогізацію матеріалів Музею-Архіву. Фінансову підтримку дає Фундація Форда. Роботу проводить проф. В. Порський.

3. В неділю, 22 липня відбулось відкриття Економічної Секції УВАН в ЗДА, відділу економічних, правничих і соціальних наук. Голова секції, проф. М. Величківський, виступив з доповіддю на тему: "Економіка сільського господарства на Україні під Совєтами", яка викликала жваву дискусію. Після відкритої конференції, відбулися організаційні збори секції.

4. УВАН розробляє план праці на перший квартал наступного академічного року, зокрема проєктується продовження циклу доповідів на тему "Україна і сусіди". Насамперед будуть прочитані доповіді литовського, чеського і турецького вчених.

● Центр для вивчення і дослідження продукції заснували некомуністичні професори Франції, щоб прикрити модернізацію французької індустрії на підставі американського досвіду та допомоги з Плану Маршала.

● 728 камизів, які досі не могли вийти з Німеччини за океан, вже оформляються на вїзд до ЗДА.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! В ПЯТНИЦЮ, 10. СЕРПНЯ (AUGUST 10) 1951

в год. 8:30 ввечері відбудеться ПЕРШІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ при ПІТУЧНОМУ СВІТЛІ на FARMER'S OVALS HILLS, METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.

УСК — НЬО ЙОРК (Національна ліга) GREEK-AMERICAN (Німечка Оберліга) В год. 7:00 ввечері ПЕРЕДЗМАГ резерв іоніорлів з Greek-American. Додав: 3 Нью Йорку виїжджати з 14. вул. ВМТ Canarsie Line до Myrtle Ave. Пересікти нагору до елевейтора та вхати до останньої зупинки, Metropolitan Ave. Гринце при елевейторі.

